

Prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.
Ústav české literatury a literární vědy FF UK
nám. Jana Palacha 2
116 38 Praha 1
e-mail: Josef.Vojvodik@ff.cuni.cz

Posudek na bakalářskou práci Terezy Hejlové *Recepce díla Františka Gellnera v kontextu české literární historie*

Předkládaná bakalářská práce se soustředí na ohlas básnického díla Františka Gellnera v proměnách horizontu jeho četby: sleduje tedy jednak estetické vnímání díla a jeho dobové přijetí, jednak retrospektivně-interpretující četbu Gellnerovy poezie ve 20. a 30. letech 20. století a horizont četby po roce 1948, podřízený normativně-ideologickým měřítkům. A v neposlední řadě se práce dotýká také poznání proměn a odlišností v současné recepci Gellnerova díla z perspektivy vlastní aktuální zkušenosti. Druhá, interpretační část práce je nástinem motivické sémantiky Gellnerových básní.

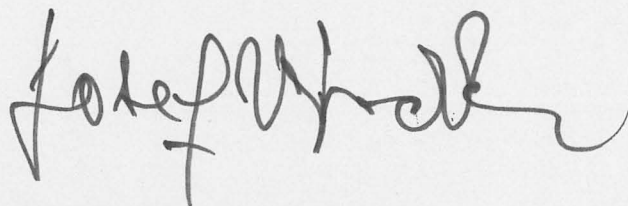
Práce shrnuje ohlasy na Gellnerovu poezii v recenzích a literárních kritikách, později také v monografických studiích. V první fázi recepce v době vydání sbírek *Po nás ať přijde potopa!* (1901) a *radosti života* (1903) vyprovokovala Gellnerova básnická tvorba kolizi s literární tradicí a kulturní situací, do které Gellner vstupoval, tedy kolizi s dobovými estetickými a částečně i morálními normami (A. Novák, V. Dyk ad.). Teprve další fáze recepce po básníkově smrti, v meziválečném období, si všímá specifické intence této poetiky, která je reakcí na vysoký styl mytopoetiky básníků vrcholného symbolismu (Březina, Sova, Karásek ze Lvovic, Hlaváček). Dalo by se říci, že Gellner jde ve své generaci a ve snaze o oživení básnického jazyka v desátých letech 20. století nejdále, totiž ve zcela záměrné trivializaci a karnevalizaci mytopoetického univerza. Gellnerovo básnické dílo je v tomto směru paradigmatické, neboť provokativním způsobem tematizuje proměnu básníka-mytopoety do postavy „směšného klauna“ a v ještě záměrně triviálnější podobě do postavy „zhýralce“, „opilce“ atp. Básník nestrhává „světu masku“, jak ve svém výkladu tvrdí F. Buriánek, nýbrž naopak nasazuje mystifikující masku sám sobě. Důležitou roli zde hraje smích, který má veřejný, performativní charakter, a také ironie a sebeironie. S tím jdou ruku v ruce inovace básnického jazyka (přímé a věcné pojmenování, písňovost, prvky velkoměstského argotu, prozaizace ad.).

Tereza Hejlová si dobře všímá, když sleduje recepci po roce 1948, instrumentalizace a ideologizace Gellnerovy tvorby jako básníka-bojovníka za „práva lidu“ ve službách „třídního boje“. Tato desinterpretace, ovšem bez politicko-ideologického záměru, se objevuje již v některých recenzích meziválečného období, jak Tereza Hejlová ukazuje v souvislosti

s recenzí Štěpána Ježe (1920). Kriticky se vymezuje zejména proti desinterpretaci Gellnera jako společenského a politického „buřiče“, jak ji předložil František Buriánek.

Ve druhé části své bakalářské práce prokázala Tereza Hejlová velmi dobrou kompetenci interpretace básnických textů a třeba říci, že na poměrně malém prostoru se jí podařilo *in nuce* vystihnout svébytnost Gellnerovy poezie, v níž spočívá její stále se obnovující estetický účinek.

Závěrem možno shrnout, že bakalářská práce Terezy Hejlové, v níž prokázala velmi dobrou obeznámenost jak s Gellnerovým dílem, tak s jeho kritickým ohlasem, je svědomitým a reflektovaným shrnutím jednotlivých fází recepce Gellnerova básnického díla. Bakalářskou práci proto doporučuji zcela jednoznačně k obhajobě.

Prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.

V Praze dne 9. června 2010